

ALBINA CARPATILOR

Apare 1 colă și jumătate pe săptămână. ABONAMENTUL pentru Austro-Ungaria: pe an 8 fl., pe 6 luni 4 fl. 40 cr., pe 3 luni 2 fl. 40 cr.; pentru România: pe an 20 lei, pe 6 luni 11 lei, pe 3 luni 6 lei. — Un număr 20 cr. sâu 45 bani. — Un volum à 6 colă 70 cr. sâu lei 1.70. — La 10 exemplare 1 rabat. Abonamentele se fac la editorul "Visarion Roman în Sibiu", la colectanți, la oficiile postale și la toate librăriile.

Napoleon III.

Trei audiențe la palatul Tuileriilor 1859.

(Extract din istoria misiilor mele politice.)

I.

Îndată după sosirea mea în capitala Franciei (Februariu 1859) cerui audiență dela d-nul ministru afacerilor străine, contele Valewski, și a doua zi mă prezentai la palatul ministerial ce se ridică pe malul stâng al Senii. Ușierii mă introduseră într'un mare salon ornat cu tot lucsul palaturilor regale: mobile aurite și îmbrăcate cu catifea roșie, perdele lungi de stofă de Lyon cu torsade de fir, bronzuri artistice așezate pe cămine de marmură albă, covore gróse împetritate cu diferite deseneuri ect. ect. Ér dintre toate ornamentele aceluï salon de primire cele mai demne de admirare sunt portretele împératului Napoleon și al împératesei Eugenia, lucrute de celebrii pictori Winterhalter și Diubiuf; tablouri minunate în privirea artei și a seménării! Ele au tot-odată meritul de a reprezenta, unul, maiestatea imperială îmblánzită prin espresia de bunătațe a figurii lui Napoleon, și celalalt, prestigiul împératelesc strălucind de tot farmecul frumuseței încoronate.

Un ușier veni să-mi anunțe că Escelența-sa d-nul Ministru mă aștepta în cabinetul său. Întrai dar în acel sanctuar atât de important unde astăzi se înodă și se desnódă firurile încalcite ale politiceï europene, și mă găsi în fața contelui Valewski.

Escelența-sa mă priimi cu multă amabilitate și se puse a ceti scrisórea ce-î adusesem dela Prințul Cuza; apoi îmi dișe:

— Simțimentele de abnegare a Domnului Român merită totă lauda, însă ele nu pot simplifica chestia Principatelor. Este de netăgăduit că actul alegerii sele, săvêșit de Români, e de natură a recoménda patriotismul lor, dar tot-odată el e și de natură a produce grele complicări în politica Orientului. Știți prea bine, domnul meu, câte dificultăți au avut a întâmpina guvernul Maiestateï-Séle Împé-

ratului în sinul Congresului din Paris; prin urmare vă este negreșit cunoscut că Turcia și Austria sunt împrotivóre Unirii-Principatelor, că Englitera sprijină sistematic politica Turciei, că Prusia nu are nici un interes de a fi favorabilă dorinței Românilor; cât pentru Rusia, cred că nu mai aveți nici o îndoelă despre caracterul politiceï sele în privirea Domniei-vóstre.

— Așa este, domnule Conte, răspunsei; însă ori cât de mari împrotiviri póte găsi chestia Românilor în unele cabinete ale Europei, noi nu pierdem curagiul încât vom fi siguri că Escelența-vóstră va susține interesele nóstre în conferințele ce au a se deschide în curênd, precum le-au susținut și în Congresul trecut.

— Dar ce póte face Francia singură în contra Turciei, Austriei, Engliterei și celorlalte puteri?

— Francia, domnule Conte, e mai puternică astăzi decât póte se crede însăși. Ea póte arunca în cumpána politiceï europene o greutate nemésurată, numele lui Napoleon.

— Așa este; însă mărturisește, domnul meu, că actul alegerii Colonelului Cuza este cam abătut din calea convenției.

— Mărturiseșc ori-ce veți voi, domnule Ministru, încât voiú fi încredințat de sprijinul Escelenței-vóstre... Acel act, deși considerat ca rebel convenției, are avantajul de a ne deschide calea Unirii, prevêdută de însăși convenție, și dar noi credem că am făcut un act conform cu spiritul ei și chiar cu politica Franciei. Credința noastră nestrămutată este că Francia nu ne va părăsi, că-ci ea nu va voi a lăsa neîndeplinit dorul de renaștere al unui popor întreg, un popor de viță latină ce se rudește cu marele popor francez.

— Nu pierdeți din vedere că Francia e singură.

— Singură, însă în capul celorlalte puteri. Dăcă ea va recunoște actul alegerii Prințului Cuza, Europa va imita marinimia sa.

Contele Valewski începu a ride și observă, că popoarele tinere nu se îndoesc de nimica.

— Ferice de dâensele, răspusei, că-cî izvorul faptelor mari este credința!

După o scurtă tăcere Contele mă întrebă, cătând drept în ochii mei, dăcă este adevărat, că ambele Principate doresc deopotrivă unirea lor într'un singur stat?

— Adevărat, — răspusei în deplină convingere.

— Adevărat e că alegerea Domnitorului atât în Moldova cât și în Valachia au rezultat din voința unanimă a camerilor, ér nu din vre o înrîurire ocultă, esercitată asupra deputaților?

— Adevărat!

— Însé precât știu, în timpul alegerii erau mai mulți pretendenți la tron.

— Acei pretendenți aũ cercat a se pune în ivelă, dar ei nu reprezentaũ decât ambiția lor personală, și nația era sătulă, desgustată chiar de asemenea ambiții egoiste. Ea aspira la încoronarea unui principiu mântuitor, ér nu la simpla înălțare a unui om. De aceea, când aũ sunat ora alegerii, toți deputații aũ fost animați de adevăratul patriotism și s'aũ arătat demni de mandatul lor.

— Domnul actual era șeful unui partid politic până a nu fi ales?

— Nicî de cum; el era simplu soldat în rangurile partidului național, ca noi toți.

— Și credeți că represintă în conștiință principiul pentru care v'ați luptat cu atâta energiă? Credeți că va respecta convenția?

— O credem.

Contele se puse a gândi. Eũ îl priveam cu luare aminte, cercând a găci impresia produsă de răspunsurile mele, însă nu putui descoperi nimica.

— Domnule Conte, dîseî sculându-mă de pe scaun, dați-mî voe-a vè adresa o întrebare: În urma convorbirei ce am avut onorul a ținea cu Escelența-vóstră, putem noi, Români, avea sperare în sprijinul ei pentru actul alegerii săvêrsit în principate?

— Acésta, răspuse Contele zimbînd, atêrnă dela împêratul.

— Prea bine; putea-voiũ dar să am onorul de a vedea pe Maiestatea-Sa.

— Aveți vre-o scrisóre pentru Ea?

— Am și scrisóre din partea Domnului Cuza și în-sărcinare de a presenta verbal omagele sale respectuóse.

— E greũ de a fi prezentat împêratului în dîilele aceste, imî observă Contele, că-cî Maiestatea-Sa e fôrte ocupată, și nu cred să fîi priimit înainte de 15 dîile.

— Voiũ aștepta până când Maiestatea-Sa va putea dispune de câte-va minute în favórea mea; tot ce vè rog însă domnule Ministru, este să aveți bunătate de a spune împêratului, că sunt venit înadins cu o misiã pentru Maiestatea-Sa.

— Bucuros. Chiar astăđi l'oiũ înforma despre sosirea Domniei-vóstre. A revedere, domnul meũ.

Eșînd din cabinetul ministrului, mă simții cuprîns de o tainică grijă. Cu cât imî repetam convorbirea mea cu Contele Valewski, mi se părea că adevăratul caracter al

ei nu era încurăgiător. Ministrul se arătase în adevêr fôrte amabil, însă nu mai puțin diplomat cu mine, că-cî se ferise de a se lega prin vre-o promitere cât de mică. Totul atêrnă dela împêratul! imî dîse el drept concluziã... Fiã!. Mai bine să ai a face cu Dumneđeu decât cu sfinții, spune Românul în înțelepciunea sa; însă când óre va sosi dîua acea fericită în care voiũ putea aborda geniul încoronat care țîne sórtea nóstră în mânilé sélé? . . .

Mă dusei să fac o primblare la Bois de Boulogne pentru ca să-mî alin neastâmpărul și mă întorsei la otel pe la cincî óre. Portarul imî dete un plic în care găsi următorul bilet:

„Maiestatea-Sa Împêratul va primi în audiență particulară pe domnul Alecsandri, mâne la unspredece óre.

Duca de Bassano.

II.

La óra indicată mă presentaî la pórtă pavilionului din miđloc a palatului Tuilleriilor, numit Pavilionul Orologiului. Sub peristil se aflaũ câți-va Cent-gardes în uniformă lor strălucitoare precum și mai mulți ușieri, care purtaũ lanțuri de argint pe deasupra fracelor negre. Unul din aceștia, aflând că aveam o audiență la împêratul, mă întroduse îndată în salonul adiutanților. Aici mă întêmpinã un șambelan care, cetînd cartea mea de visită, mă invitã să intru în alt salon cu ferestre mari deschise spre grădina Tuilleriilor. Acest salon are o însemnătate glorióasă, fiind sanctuarul stîndardelor gardei împêrâtești.

De abia mă așezasem pe o canapea îmbrăcată cu covor de Gobelini și auđii sunând într'o cameră laterală un timbru argintiu; șambelanul deschise îndată o ușă mare de lemn de mahon și în curênd veni să mă chîeme în numele împêratului.

Înima-mî începu a bate de o mare uimire... Trecurî prin doué salóne mici și mă găsiî în prezența lui Napoleon.

Maiestatea-Sa făcu douî pași spre mine, în vreme ce mă închinam, și dîse cu bunătate.

— Domnule A... am aflat cu mulțămire sosirea domniei-tale în Paris. Cred că-mî aduci vesti bune din Principate.

Glasul plin de blêndeță, zimbetul încuragiător, cătătura bine-voitoare, care împreunã cuvintele împêratului, alinaré pe loc neastêmpêrul inimii mele. Ca prin un efect magic ideile mele luară un sbor mai liber și mai înalt în atmosfera imperială în care mă găseam, și cauza patriei mele, încredințată mie, se presentă atunci înaintea ochilor mei în tótă mărimea sa.

Împêratul luã din mânele mele scrisórea autografă a Prințului Cuza, se puse pe un jilț de marochin aprópe de biuroũ și imî făcu semn să șed pe un scaun alătore.

În vreme ce Maiestatea-Sa cetea scrisórea domnêscă, eũ ecsaminam cu o curiositate nesățiosă trăseturile acestei figuri mărețe care respândește o lumină atât de glorióasă în istoria secolului nostru. Napoleon e de stat miđlociũ; pêrul seũ începe a cărunți; tipul obrazului nu samênă cu acel al moșului seũ Napoleon I, însă are un caracter de energiã însoțită cu o blândêță fârmecătoare. Fruntea e nobilă; ochii albaștri aũ o expresiã adâncă și visătoare; graiul e simpatic, convingetor și îndulcit prin efectul unei zimbîri amicale care atrage inimile.

Tóte persónele ce tráese în contact cu împératul, sunt subjugate de nefcetata bunátate a sufletului sêu și îl adorézá mai mult decât pe un om încoronat, îl adorézá ca pe un bine-fácător, ca pe un părinte. Generositatea sa nu are marginî; ea se manifestézá la tóte cazurile atât în favorul amicilor dinastiei Napoleoniane cât și în ajutorul străinilor.

Cabinetul împératului e simplu mobilat; păreții sunt acoperiți cu chărți geografice și cu portrete de familie. Între ferești, pe o consolă de marmură, este bustul lui Napoleon I, ér pe camină bustul reginei Hortensia, mama împératului actual.

Sfêrșind cetirea scrisorii domnești, împératul se întórse spre mine cu un aer de satisfacere și dișe:

— Simt o mare simpatie pentru nația Română și pentru Domnul Cuza, și véd cu mulțámire că nu m'am înșelat când am judecat cauza Principatelor demná de sprijinul Franciei. Actul patriotic ce ați desávêrșit de curênd prin înálțarea unui singur om pe ambele tronuri a Moldovei și a Valachiei, tactul politic ce ați probat sávêrșindu-l, îmi dau încrêdere că meritați viitorul la care aspirați. Nu-mi rămâne decât a vê felicita și a vê asigura, că ajutorul Franciei, că simpatiile mele nu vor lipsi pe calea înțeléptă ce ați apucat.

La aceste cuvinte atât de măgulitoare mă simțiiu pátruns de o adâncă uimire și răspunsei:

— Sire! Cuvintele bine-voitoare a Maiestății-Vóstre sunt de natură a însuffa mândrie sufletelor române!. Nu diș, a mári recunoștința lor, că-cî Româniî au un cult entusiast pentru numele Maiestății-Vóstre. În tóra mea, dela mic pân' la mare, toți bine-cuvintézá pe împératul Franciei ca pe geniul mántuitor al României; și chiar în óra când s'au sávêrșit actul alegerii Domnului, o presimțire puternică îndemna pe reprezentanții nației a îndeplini cu tótă încrêdere acel act, ca unul ce le párea și conform dorinței Maiestății-Vóstre și avantajos interesurilor românești.

Împératul zimbi cu multă bunátate la acest răspuns, aprinse o țigaretă și replică:

— Cunosc simțirile Românilor pentru nația francezá, că-cî afară de chestia politică ce au contribuit a desvolta acele simțiri, esistă și o legătură de familiă între ambele nații. Sunteți de viță latină, și mulți din domnia-vóstră, chiar Prințul Cuza, mi se pare, v'ați făcut studiile în Paris?

— Adevêrat, Sire; conformitatea de caracter, de gusturi și de idei cu francezii ne îndemnă a veni de preferință în sinul Franciei pentru ca să primim lumina civilizației. Prințul Cuza a fost unul din cei întâiu tineri români, care au studiat în universitățile Parisului.

— Ce vêrstă are Prințul?

— Patru-deci de ani, Sire.

— Pân' a nu fi ales Dom, era Colonel?

— Dar, Sire! . Și acum că au ajuns la cea mai înaltă poziție în patria sa, ambiția sufletului sêu este de a fi în Orient cel întâiu locotenent al Maiestății-Vóstre.

Împératul zimbi érá, desmerdându-și vêrful mustetelor și mă întrebá:

— Care este starea actuală a Principatelor în privirea administrației, a financelor și a puterii armate?

— Sire! Principatele se află într'o deplină desorga-

nizare administrativă în urma deosebitelor guverne provizore ce s'au succedat în timp de doui ani; finacele sunt reduse la zero, și armata regulată, compusă de 10,000 ómeni, este réu organizată că-cî ea se resimte de regimul vechi, și réu armată că-cî nu are decât puști și săbii vechi aduse din Rusia.

— Cum? N'aveți fonderii de tunuri, fabrici de capsule și de praf?

— N'avem nimica, Sire; ne găsim săraci de tóte, și de arme bune, și de ofiteri cu esperiență. Singura noastră sperare se razámă în generositatea Maiestății-Vóstre. Am dori să aducem în óstea română administrația, disciplina și mai cu sémă acel spirit militar care face din armata francezá o armată de eroi.

— Prea bine, răspunse împératul; aprobez dorința Românilor și le dăruesc 10,000 de puști cu capsule. Totodată le promit a trámite ofiteri instructori de tótă arma, precum și ómeni specialii pentru înființarea fonderiilor și fabricelor trebuitoare óstei.

Márturisesc că auzind acéstă făgăduință neașteptată, nu găsiu cuvinte ca să esprim în deplin simțirea recunoștinții mele. Uimit, mă închinăi în tăcere.

— Aveți ceva artileriă? mă întrebá ér Maiestasea-Sa.

— Am avut, Sire, vre-o câte-va tunuri pân' a nu se aprinde rêsboiul Orientului; însé când s'au retras Rușii din Principate, ei au ridicat mica noastră artileriă cu a lor. Pe urmă Austriaciî, ocupând Principatele, au găsit privilegii a vinde guvernului de atunci câte-va tunuri vechi precum și o sumă de săbii de pe timpul Marie Terezei.

Napoleon începu a ride și adăogá:

— V'ași da și dóuë baterii de artileriă decă ar fi înlesnire de a le transporta în Principate.

— Sire, răspunsei, guvernul Maiestății-Vóstre nu va avea nici o supêrare întru acéstă; eú însumi mă însărcinez cu transportul armelor.

— Prea bine; ocupă-te deocamdată cu espediția acelor 10,000 de puști și a munițiilor lor; eú voiú da instrucțiunile necesare ministrului meu de rêsboiú. Cât pentru artileriă, vom avisa mai pe urmă.

Împératul luá condeiul și făcu un semu pe o colă de hârtiă; apoi urmă întrebările séle:

— Mi-ai spus că finacele domniei-vóstre sunt în próstă stare. N'ați gândit a face un împrumut în străinătate?

— Sire, pân' a nu pleca din tóra, ministerul elabora un proiect de împrumut de 6.000.000 franci, cu gând de a-l supune Camerilor; și Prințul Cuza m'au însărcinat a cerceta decă un asemenea împrumut s'ar putea efectua aici.

— 6.000.000 numai? Nu cred să pótă ajunge o asemenea sumă la nevoile unei nații care voește a renaște și a se organiza. Care sunt garanțiile ce ați înfățișa pentru asigurarea împrumutului?

— Avem, Sire, mai multe venituri mari ale statului, precum vămile, ocele, esportăția grânelor, ect., care sunt în stare a garanta un împrumut mult mai important.

— De este așa, hotărâți-vé mai bine a contracta un împrumut de 12.000.000 franci, și încât privește înlesnirea efectuării séle, voiú vorbi eú însumi cu unul din cei mai mari bancheri din Paris, cu Pereire; însé nu uita a scrie îndată Prințului Cuza ca să-ți trámită o împuternicire legalizată pentru a putea începe asemenea negociație, precum și titlurile garanției împrumutului.

— Sire, răspunsei închinându-mă, voiŭ urma întocmai povătuirilor Maiestății-Vóstre.

Napoleon mă făcu un semn pe cóla de hârtiă, aprinse o a dóua țigaretă și dîse:

— Mi-ai spus érá că armata română se sue numai la 10,000 de ómenî. Pentru ce acest mic numér de soldați într'o populația de 4.000,000?

— Pentru că pînă acum am fost strîns legați în fașele Reglementului organic; cu tóte aceste însé, noi am găsit chipul de a mări puterea nóstră armată prin înființarea de deosebite corpuri neregulate, precum dorobanți, plăeși, grăniceri, a căror numér se sue la 15,000; încât socotind unîi cu alții, avem 25,000 de ómenî purtători de arme.

— Bun soldat e românul? întrebă Împératul.

— Precăt îmi este ertat a judeca asemenea chestiă în neștiința mea de artă militară, eŭ considerez, Sire, soldatul român ca pe unul din cei măi bunî din Europa, că-cî este disciplinat prin însăși natura sa, deprins cu tóte greutățile vieții, cu fómea, cu ostenéla, cu căldura, cu gerul, și are o aplecare la soldăția. În vremea când Rușii aŭ organizat cel întăiu batalion românesc, ei se minunară astfel de lesnirea tinerilor recruți a deprinde mănuierea armelor, cât fi numeăŭ franzuskî, adică francezi. Ceea ce le lipsește ostașilor români este o organizare înțeleptă, o instrucția militară care să deștepte în sufletul lor acel simț de demnitate personală, acel amor fanatic al stégului care le însufflă inimele militarilor francezi și fi îndemnă a face minuni de vitejiă.

Împératul mă asculta cu luare amînte. Mă oprîi din sborul entusiasmului ce mă apucase în privirea soldaților români și a armiei franceze, că-cî ași fi putut vorbi o órá întrégă asupra acestui sujet.

— Véd cu plăcere, observă Maiestatea-Sa, că ai o sinceră admirare pentru armia mea.

— Sire, admirarea mea pentru dênsa este așa de adencă, că în ochii mei armata este partea cea măi nobilă a nației, adevérata cavalerime din secolul nostru, ca-cî religia sa e întemeiată pe cele măi sublime simțiri: onor, bărbăția, gloriă și abnegare!

Napoleon făcu un semn de aprobare și sculându-se de lângă biuroŭ, mă invită a mă apropia de-o mare chartă geografică întinsă pe păretele din fața ferestrelor.

— Vină, îmi dîse Maiestatea-Sa, de-mî arată configurarea provinciilor locuite de Români.

Atunci în vreme de un pătrar de órá debităi un curs întreg de geografă românescă ; apoi schimbând șirul convorbirii împératul mă întrebă de am a pleca în curénd la Londra?

— Cât măi în curénd, Sire, răspunsei; că-cî afară de misia mea în Englitera, am însărcinare a merge și la Turin.

— Te îndemn dar, dîse Maiestatea-Sa, a nu întărdia nici decum călétoria domniei-tale la Londra, că-cî acolo este adevératul câmp a misiei domniei-tale. Aici ai găsit calea ușoră fiind politica mea favorabilă chestiei Principatelor; însé la Londra vei găsi óre-care prevenții în contra alegerii Domnului ce e considerată ca o călcare a convenției și póte chiar ca un act de premeditare în contra întegrității imperiului otoman. Misia domniei-tale e deli-

cată și grea, însé nu pierde curagiul. Mergi, pân' a nu pleca, de te sfătuește cu Conteale Valewski, și când vei ajunge la Londra, du-te de veți pe ambasadorul meu, Duca de Malakof, care îți va da bune povătuiri.

— Sire, răspunsei pētruns de atăta bunătate; mă aștept la mari greutăți de înfruntat în Englitera, și chiar póte la o tristă neisbēndă în negoțiarile mele, dar bunătatea ce mi-aŭ arătat Maiestatea-Vóstră îmi dá curagiul a aborda ori-ce lupte, ori-ce împotriviri.

Napoleon îmi făcu onorul neașteptat de a-mî da mâna, congediându-mă, și replică:

— Cum te-î întorce din Englitera, să vii la Tuilleries. Mă închinai cu recunoștință. Împératul adăogi:

— Scrie Prințului Cuza că are tótă simpatia mea, și arată compatrioților domniei-tale deplina mea satisfacere pentru actul politic ce aŭ desăvērșit cu patriotism, curaj și spirit.

— Sire, replicăi cu glasul cam tremurător, dee-mî voiă Maiestatea-Vóstră a depune la piciórele Séle mulțămirile Românilor pentru aceste cuvinte atât de încurajătore și tot-odată a-î espune nedumerirea critică în care ei se gălesc.

Napoleon îmi făcu semn de a vorbi liber:

— Sire! Suntem un popor tinér, fără nici o ispită de vieța politică, și dar precum am fost luminați de un instinct providențial a face un act ce aŭ atras laudele Maiestății-Vóstre, am putea comite și greșeli. Fiă generosă Maiestatea-Vóstră și bine-voescă a ne arăta calea ce trebuie să urmăm. Noi în ora de față ne găsim în ecsaltarea isbēndeî. Am făcut un pas mare care ne mândrește și ne împinge a păși tot înainte. Trebuie óre să cedăm acestei porniri entusiaste proclamând Unirea definitivă a Principatelor! Cu un singur cuvēt, cu un semn, Maiestatea-Vóstră ne va conduce cât de departe săŭ ne va opri pe loc.

— Nu, răspunse Împératul; nu se cuvine acum odată să faceți un al douile pas că-cî însăși Francia, deși vè este favorabilă, nu v'ar putea apăra în contra acusării de călcare a convenției. Acéstă convenția este un act oficial europén, subsemnat de șépte puteri; el trebuie respectat! În alegerea Domnului, Româniî aŭ avut spiritul de a profita de o lacună ce există în convenția, nefiind prevēdut cazul numirii aceluiași Domn în Principate; însé prin proclamarea intempestivă a Unirii ați resturna deodată tot lucrul Congresului de Paris, și atunci chiar eŭ însumî nu ași măi putea să vè țin parte. Ceea ce se cuvine să faceți acum este, să așteptați în liniște viitórele Conferințe și să vè ocupați cu seriozitate de reorganizarea administrativă, financiară și militară a Principatelor. Cătați a vè recomanda Europei prin înțelepciunea reformelor din lăuntru, precum v'ați recomandat prin patriotismul de care ați dat dovadă, și vè pregătiți, nu a sili evenimentele, ci a profita de cursul lor.

— Sire; întrebăi, Maiestatea-Vóstră îmi permite de a scrie aceste Prințului Cuza?

— Negreșit, răspunse Împératul, și-î veî adăogi că îl sfătuesc să păstreze ordinul cel măi deplin în Principate! Pe urmă congediându-mă cu o zimbire bine-voitóre îmi dîse:

— A revedere după întórcerea d-tale din Englitera.

Mă închinăi respectuos și eșii din cabinetul împărătesc, încântat și transportat de grațiositatea cu care Maiestatea-Sa mă tratase timp de o oră. Salonul de alături era plin de persoane în cravate albe care așteptau audiențe de la Împăratul. Ne salutarăm cu toții, și în sfârșit alergăi la fratele meu pentru ca să-l însărcinez cu operația transportării armelor. În nime altul nu mă puteam încrede mai bine pentru o asemenea misiă delicată care reclama o inteligență viă și unită cu o mare discreție.

A doua zi vizitați pe Conte de Valewski după ordinul Împăratului. Escelența-Sa mă povățui de a fi foarte restrîns în vorbă cu omenii de stat ai Engliterei și de a susține alegerea prin argumente doveditoare de respectul Românilor pentru convenția și de a lor credință cătră Suzeranitatea Înaltei Porți; apoi mă asigură că Duca de Malakoff va fi înștiințat prin telegraf de sosirea mea la Londra.

Așa dar plecai din Paris sêra la opt ore, după ce mai întâiu am scris Prințului Cuza toate detaliurile audienței mele la Împăratul și după ce am stenografiat toate cuvintele Împăratului Napoleon, pentru ca să cunoscă mai târziu Românii cât de generos și de afectuos au fost pentru noi Napoleon III.

III.

La întorcerea mea din Engliterra ¹⁾, unde misiă mea avu o reușită satisfăcătoare, cerui audiență și mă prezentați îndată la palatul Tuilleriilor după ordinul ce promisem de la Împăratul. Napoleon se gă-

sea în cabinetul său împreună cu mareșalul Vaillant, ministrul de război, și mă primi cu bunătatea sa obișnuită, mă onoră cu darea sa de mână și mă invită să ieau un scaun; apoi, adresându-se cătră bătrânul mareșal îi dîse:

— Domnule Ministru, veți ști că am dăruit de ce mii de puști ²⁾ cu munițiile lor armatei române. Veți da ordinele necesare, pentru de a le ținea gata la dispoziția domnului A... care se însărcinează cu transportul lor. Totodată veți alege un număr de ofițeri instructori de totă arma, cu destinație pentru ei de a merge în Principate

îndată ce va veni cererea oficială de la guvernul prințului Cuza.

Mareșalul întrebă decă nu ar fi necesar de a se trâmite și un ofițer superior cu cunoștințe de înaltă strategie? Apoi, adresându-se deadreptul la mine, îmi dîse:

— Aveți în țeră omeni capabili de a purta comanda unei armate întregi și de a pune Principatele în stare de apărare la caz de nevoie.

— Avem, rîspunsei, puțin tineri care au făcut studii militare, dar căroră le lipsește practica, esperiența.

— Nu e destul; replică Mareșalul. Precăt înțeleg, aveți elemente de buni șefi de batalione cel mult, er nu încă de ofițeri superiori, de generali.

— Pe cine, socotiți domnule ministru, să însărcinăm cu asemenea misiă? întrebă Împăratul.

Mareșalul stătu pe gânduri, er Împăratul îmi făcu întrebare decă cunoșteam vre-unul din ofițerii superiori care ar primi să mîergă în Principate? . . . Numiu pe generalul Rose, unul din cei mai bravi și mai tineri militari, ajunși la un grad așa de nalt prin meritele lor.

— Rose? replică Maiestatea-Sa zimbînd, îmi trebuie mie; nu pot să vi-l dau.

— Rose? adaogă Mareșalul, bravo! Vêd că știți a alege, însê Rose e necesar armatei franceze. Sire! . Mă voi ocupa însumî a găsi un ofițer capabil pentru Principate și voiu raporta îndată Maiestății-Vostre.

Mareșalul se sculă, adunând într'un mare portofoliu mai multe

Cicbănelul transilvan. (Pag. 462.)

hârtii de pe biuro. Împăratul dîse:

— Prea bine! Domnul A... se va adresa deacum deadreptul cătră D-vostre atît pentru arme cât și pentru ofițeri instructori.

— Sire! îndrăznii atunci a dîce; de-mi voiă Maiestatea-Vostre a cere o nouă grație în favoarea organizării armatei noastre.

— Care? întrebă Napoleon.

— Învoirea Maiestății-Vostre de a se primi studenți români în școlele militare de la Saumur și de la Metz, precum și la scola Politehnică și a statului maior.

La acastă propunere cam îndrăznită Mareșalul se întorse repede spre mine, voind negreșit să facă o obser-

¹⁾ Detaliurile misiiei mele la Londra se vor publica mai târziu.

²⁾ Acele 10,000 de puște se găsesc în arsenalul din București.

vare; însă împăratul nu-î dete timp, că-cî îmi acordă cererea cu generositate, ȳicînd ministrului ca sã iea notã de dînsa. Bêtrãnul mareșal se închinã și eși din cabinet; atunci Napoleon se apropie de caminã, își aprinse o țigaretã și mî întrebã, care aũ fost rezultatul misiei mele la Londra?

Mê grãbiu a face în scurt istoricul audienței mele la lordul Malmersbury, ministrul Foring-Oficiului, și adãogaĩ:

— „Sire! Am buna sperare cã Englitera va fi de opinia Maiestãții-Võstre în chestia Principatelor.

Napoleon mî ascultã cu atenția și curiositate, apoi bine-voi a mî felicita de rezultatul fericit ce obținusem, și ȳise:

— Încãt Francia și Englitera vor fi în acord, ori ce chestiã e sigurã de a triumfa.

Dupã aceste cuvinte memorabile, Maiestatea-Sa mî întrebã decã în timp cãt m'am gãsit la Londra am observat vre-un simptom de îngrijire în privirea complicãrilor politice dintre Austria și Italia?

— Mai tôte persoanele ce am cunoscut în Englitera, respunsei, mi-aũ pãrut preocupate de iminența unui rêsboiũ Austro-Italian. Mi s'aũ fãcut pretutindene întrebare decã în caz de agresiã din partea Austriei, Francia ar merge în ajutorul Piemontului; însă m'am ferit, Sire, de a emite vre-o opiniã personalã în acẽstã chestiã importantã.

— Aĩ vëdũt pe lord Palmerston?

— Nu, Sire, cã-cĩ era absent din Londra; însă am fãcut visitã lordilor Clarendon și John Russel.

— Care e opinia lor asupra causei domniei-võstre?

— I-am lãsat în cele mai bune dispoziții pentru noi.

Napoleon sunã un timbru de argint. Șambelanul de serviciũ intrã și primi ordin de a trãmite sã chieme la Tuilleri pe Conte Valewski. Pe urmã Maiestatea-Sa, așezãndu-se lângã biurou, mî întrebã, decã cunoșteam armia austriacã? . . . etc. . . .

În sfîrșit împăratul se înformã despre remãșitele archeologice a Romãnilor în țerile nõstre, precum: monumente, medalii, inscripții, urme de lagãre, etc., și aducînd conversația asupra limbei nõstre, mî invitã sã scriũ o frazã romãnescã pe o colã de hãrtiã, pentru ca sã potã judeca despre latinitatea ei.

— Êtã, Sire, am ȳis, douë versuri dintr'un cãntec popular pãstrat în Romãnia de pe timpul unchiului Maiestãții-Võstre, Napoleon I,—și am scris:

„Bunãparte nu-ĩ departe,

„Vine sã ne dea dreptate!

Împăratul cunoștea acest cãntec cã-cĩ la 1855 rëposatul Ión Voinescu, unul din ecsilații de la 1848, luãndu-l de la mine, il comunicase împreunã cu traducerea lui bibliotecarului împãrãtesei Eugenia. Maiestatea-Sa pãrea a se înteressa mult la acel glas depãrtat din fundul Carpaților, care celebra legenda Napoleonianã.

Acẽstã a dõua audiență ținu o jumëtate de orã, în care m'am convins și mai mult de simțirile, pot ȳice, pãrintești ale împăratului pentru Romãni; apoi congediãndu-më, Maiestatea-Sa îmi ȳise cu multã bunãtate:

— Știũ cã aĩ sã plecĩ în curînd la Turin.

Observãzã, cãt veĩ fi în Piemont, starea spiritelor, și cãnd te-ĩ întorce la Paris, vinã ér la Tuilleri ca sã-mĩ comunicĩ observãrile d-tale.

Mê închinã respectuos, și întors la otel, îmi fãcui pregãtirile de plecare în Italia.

IV.

Dupã sãvîrșirea misiei mele în capitala Piemontului, plecai la Genova. Drumul de fier trece prin acea vale minunatã care se întinde la pôlele Alpilor pãnã 'n Marea-mediteranã, unindu-se cu câmpiile atãt de mãnõse a Lombardiei de la malurile Tesinului pãnã la pôlele Apeninilor. Acea cale fieratã pune în comunicația Turinul și Genova prin Alecsandia, oraș întãrit cu fortificații gigantice și așezat la confluentul rîurilor Bormida și Tanaro.

Viaducurile, tunelurile, podurile aruncate pe torentele Scrivia și Traversa între Genova și Novi sunt demne de a fi considerate ca zidiri romane.

Am vizitat Genova cu mult interes, cã-cĩ acest oraș pãstrãzã încã sigilul evului mediũ. Am admirat palaturile cele înalte care încununãzã amfiteatrul portului și împodobesc stradele Balbi, Nuova, Nuovissima etc.; piéta Carlo Felice pe care este clãdit teatrul ce pörtã acelaș nume; palatul ducal, vechea reșidență a Dogilor; catedrala ziditã în marmurã albã și nãgrã; primblarea numitã Acqua Sole, etc.; și mai cu sãmã am rëmas încãntat de acea colóre localã, de acel aspect mãreț, ce amintește epoca înfloririi și a puterii fostei Republice genoveze.

De aici m'am îmbarcat pe un mic vapor, care m'aũ transportat în 12 ore la Nița, acel caravanserail feeric, ridicat pe malul Mediteranei pentru pãtimașii bogãți ce vin sã cumpere în timp de ernã razele bine-fãcëtore a sòrelui. De la Nița, luãnd un elegant cupeũ înhamat cu cai de poștã, m'am îndreptat spre Marsilia și am trecut prin vestita și poetica vale a Caneĩ, a cãrei vegetația se compune de maslini, rodii, lauri, portocali și lãmãi.

Între Marsilia și Paris nu m'am oprit decãt la Avinion pentru ca sã vizitez pe generalul Rosé ce comanda garniziõna, și vechiul palat a Papilor, astãđi transformat în cazarmia. Generalul mi-aũ promis cã se va ocupa în curînd cu redactarea unui proiect de reorganizare a armatei romãne, și din parte-mĩ, nu gãsiũ mai bun chip de a-ĩ mulțami, decãt repetîndu-ĩ cuvintele mãgulitõre ce rostise împăratul despre dînsul.

Cãnd am sosit la Paris, am constatat o mare tulburare în lumea politicã. Neînțelegerile dintre Austria și Piemontul luaserã de cãte-va ȳile un caracter ameninãtor; rêsboiul pãrea eminent, cã-cĩ regimentele austriace se înaintaserã pãnã la hotarele Sardiniei și se pregãteau a trece Tesinul.

Mê presentaĩ la Palatul Tuilleri și fusei introdus îndatã în cabinetul împăratului. Maiestatea-Sa veni din salonul de alãture și-mĩ ȳise:

— Domnule A... nu pot sã-ți dau astãđi decãt ȳece minute, cã-cĩ presidez consiliul mareșalilor. Ce veste îmi aduci din Italia? Cum aĩ aflat spiritele în Piemont?

— Sire! respunsei; Maiestatea-Sa Regele Victor Emanoil e gata de luptã și contãzã pe ajutorul Maiestãții-Võstre. Nația italianã de la nord e decisã a secunda voința regelui. Ceea ce m'aũ convins despre hotãrirea poporului este cã nu am vëdũt ca la 1848 manifestãri de un entusiasm teatral, ilustrate cu stëguri, cu eșarpe tricolóre, cu cocarde și cãntece patriotice, ci un entusiasm

tăcut, adânc, întunecos, pot dice, ca un cer negru înainte de furtună. Piemontezii aşteptă numai un semn pentru ca să păşescă înaintea duşmanului, şi ţintesc ochii pe vârful Alpilor ca să zărescă stindardul glorios al Franciei.

— Bine, replică împăratul, îl vor zări în curând. Eu plec peste trei zile în Italia. Acum un singur lucru cer numai decât de la Prințul Cuza: menţinerea ordinului celui mai deplin în Principate pe cât timp va ţinea războiul de peste Alpi.

— Voinţa Maiestăţii-Văstre, Sire, va fi împlinită; răspunsei închinându-mă.

— Voesc asemene să faci cunoscut Românilor că sunt mulţumit de ei şi că mă voi îngriji tot-deauna de soarta lor. Astăzi poziţia politică a Principatelor e asigurată prin diversele interese ale Puterilor, căci Rusia le va apăra în contra Turciei, Englitera şi Austria în contra Rusiei, şi Franca în contra tuturor. Organizaţi-vă în linişte, desvoltaţi resursele văstre financiare, agricole şi militare şi aşteptaţi cursul evenimentelor în pace.

— Vom urma, Sire, instrucţiunile Maiestăţii-Văstre.

După această mică dar importantă convorbire, Napoleon se apropie de mine şi mă întrebă zimbând cu blândeţe:

— Nu mai ai nimic a-mi cere pentru ţera dumată?

La această întrebare făcută cu un glas atât de încurajător, o idee luminată îmi trecu prin minte:

— Sire! răspunsei, am două cereri de făcut, însă nu îndrăznesc . . .

— Grăeşte! replică împăratul.

— Cea dintâi, Sire, este că guvernul Maiestăţii-Văstre să admită înfiinţarea în Paris a unei agenţii oficiose a Principatelor-Unite.

— Şi a doua?

— „A doua, Sire, este învoirea Maiestăţii-Văstre pentru francezi ca să potă primi şi purta decoraţiile ordinului ce Prințul Cuza are de gând a institui.

Napoleon stătu puţin a se gândi. Cererea acesta din urmă ţinea la nu mai puţin decât la recunoaşterea suveranităţii Principatelor, căci un decret împărătesc, publicat

(Convorb. liter.)

de vre-o două ani, autoriză pe francezi a primi decoraţii numai de la statele independente şi suverane. Cu toate aceste împăratul în maritimă lui se uită la mine cu blândeţe, îmi dete mâna şi răspunse:

— Încuviinţez cererile Prinţului Cuza şi promit să-ţi trimit ordinul Legiunii de onoare, îndată ce mă voi întorce din Italia. ¹⁾

Mă închinaş pătruns de recunoştinţă şi făcând în mine cele mai sincere urări pentru gloria Franciei şi pentru păstrarea zilelor lui Napoleon.

A treia zi în adevăr asistaş la plecarea împăratului din Paris. Majestatea-Sa în uniformă de general şi, având pe grăcioşa împărătesă la dreapta Sa, eşi din curtea palatului într-o calişcă cu patru cai. Strada de Rivoli era ticsită de lume care striga cu frenesie:

„Trăească împăratul! Trăească împărătesa!”

Calişca înainta în pasul cailor. Unii din privitori, animaţi de un entuziasm nestăpânit, se sueau pe scara trăsurii ca să deie mâna cu împăratul, şi răcneau:

— Mergi, Sire, şi de vei ave nevoie de noi, chiamă-ne; vom alerga cu toţii.

Napoleon zimbea, ér împărătesă uimită avea ochii plini de lacrimi.

Astfel plecarea salvatorului Italiei din Paris au avut caracterul unui adevărat triumf.

Éta relaţia audienţelor mele la palatul Tuilleriilor, relaţia din care sunt obligat a emite multe părţi de un mare interes, dar pe care convenenţile politice actuale nu-mi permit a le publica. În cursul misiilor mele am găsit pretutindene laude şi simpatii pentru Români; pretutindene am primit cele mai favorabile promiteri. De Domnul ca să ştim a profita şi a ne arăta demni de ele!

În adevăr, un popor necunoscut până eră nu pôte să aibă mai mult noroc! Şi un reprezentant a lui nu pôte avea o primire mai onorabilă în palaturile regale, decât aceea ce am întâmpinat în Franca şi în Italia, în numele Naţiei Române!

V. Alecsandri.

¹⁾ Diverse evenimente au împedat realizarea acestei promiteri.

Speranţa mea.

Din scrierile răposatului poet I. A. Lăpădat.

Pe gânduri staş adese-oră
Şi nu sciş ce gândesc!
Tresar oftând, mă trec fiori,
Şi griji mă năpădesc.

Cu ochiul plâns mă uit în giur,
Să vedş ce pôte fi . . .
Minune! cerul e obscur,
E nópte 'n méză-zi.

De jalea mea s'a 'ntunecat
Al zilei ochiú pompos;
Pe văi, pe deluri s'a lăsat
De neguri un colos.

Abia o rază mai zăresc
Perdută pe pământ;
Mă duc la ea! dar o găsesc,
Aprópe de-un mormânt.

Şi vedş, că e speranţa mea
Şi 'ncep amar să plâng,
Că vânturi bat pe lângă ea
Şi acum . . . acum o stîng . . .

Fata cătră turturică.

Plângi fidelă turturică, voiü să plâng și eü cu tine,
Și-amëndouë plângëtore pe pământ să rëtăcim;
Că s'a dus iubirea nóstră ca un vis, ce nu mai vine,
Cu dureri și crude lacrimi ñi și nópte s'-o jelim.

Când cu Maiul se ivesce blândul primăverei sóre,
Saltă'n farmecul vieții tótă firea simțitóre;
În verdetă 'mótă câmpii, ca smaragdul lucitorî
Și natura renviată ține lunge sêrbători.
Tot ce vede ochiu 'n lume, vesel e și desfătat —
Numai noi, o turturică, vre-o plăcere n'am gustat!

Când cu frunđe gingășele codrii fruntea și-o 'nemună,
Câte innurî de serbare și de laudă nu resună!
Melodii prin aer vërsă cântăreții sburători,
Și prin crêngurî lin strêbate doina dulce de păstori.
Ce nu rîde, ce nu saltă, ce nu este fericit?
Noi oftăm, o turturică, lângă ramul veștejit.

Când din stâncile muschióse în cristale apa sare
Și pe malurî de vâlcele flórea gingășă rêsare;
La amanți amante june flori culeg și le 'mpletesc,
Fluturii la rose sbórá și cu ele se iubesc.
Înbêtat se mișcă globul în triumfuri de amor —
Numai noi, o turturică, ne sfêrșim de lungul dor.

Dar când tómnă negurósă va rëci al verei sóre,
Când vënturî vor bate codrii scuturând a lor decóre,
Când natura 'n bruma rece va începe-a 'ngâlbeni,
Și pe malurî depărtate frunđele vor pribegi;
Atunci tótă creatura un locaș își va găsi,
Numai noi, o turturică, în dureri ne vom sfêrși.

Plângi fidelă turturică — voiü sa plâng și eü cu tine.
Și-amëndouë plângëtore pe pământ să rëtăcim.
Că-cî ca mâne gâlfedită a vieții tómnă vine:
Să fim durerea lungă și fidele — să murim!

O mamă cătră fica sa în ajunul cununiei.

Cel mai sigur mijloc, ce póte întrebuinta o nevastă
pentru a-și face pe soțul ei bun, drept și amabil, este de
a-și însuși însăși aceste calități în grad mare.

— Pădesce-te tot-déuna cu cea mai mare îngrijire
chiar și de aparința, că voesci óre-cum să fii conducétore
rea soțului têu. Nu-l înșela nici-odată nici macar în lu-
crurile cele mai bagatele; nu nizui să determinezi păre-
rile, bărbatului têu prin ale tele, nici să nu voesci a-î
împune, că-cî prin acésta devii numai ridiculă și-ți pierđi
încrederea soțului têu, după cum o pătesc atâtea femeii
cari pretind a fi înțelepte. Ideia cea mai bună pătrunde
tot-déuna mai bine acolo, unde nu este spusă în ton de
instruire, ci în spiritul amorului. Nu-ți pune bărbatul
nici când la probă, ci tracteză-l tot-déuna cu francheță,
cu stimă și cu delicateță.

Să nu cređi, că în căsétoria veî afla fericire eternă,
neturburată; o astfel de stare de lucruri nu se póte uni
cu existența nóstră și cu cursul lumei. Cugetă tot-déuna
la aceea, că bărbatul, cu care te însoțesci, nu e un înger,
ci un om, și decă affi vre odată, că el a greșit, aserie
acésta naturei neperfecte omenesci și nu-î da să înțelegă,
că ai fost surprinsă prin aceea. Din contră păstrează aceea
descoperire pentru tine și caută la tine însă-ți erorile lui;
ér decă alții ar fi așa de nepricepuți, ca să te facă
atentă la ele, caută a le scusa.

Decă ai dat peste o nenorocire, séu nenorocirea a
ajuns pe bărbatul têu, nu te grăbi a o pune cu prea
mare ușurință în socotéla referințelor casnice, ci atribue-o
în genere întâmplărilor vieții și în parte éráși scăderilor
omenesci. Așa dară în loc de a aréta nemulțămire cătră
bărbatul têu și de a-l tracta urît, ceea ce nu póte, decăt
să-î dea o ideă nu prea frumoasă despre caracterul têu,
caută din potrivă a ușura sarcina prin aceea, că-ți porți
partea ta fără murmur, ér pe a bărbatului cauți s'o ușu-
rezî după putință.

Scólă-te în fiă-care diminéță cu propunerea, de a fi
veselă și liniscită și veî isbuti curênd și ușor a-ți domina

supërarea și a nimeri cel mai acomodat mijloc pentru
delăturarea neplăcerilor și nemulțămirilor tale.

Fii convinsă, că o femeia cu cugete nobile numai
atunci póte fi fericită, când va fi sigură de iubirea și de
stima bărbatului ei și când va putea tot-odată să-și dică
șie-și, că ea merită aceia iubire și stimă. Trebuie dară
să-ți dai tóte silințele, ca să-î câștigî în grad tot mai
mare iubirea lui, séu cel puțin să o păstrezi nemișorată.
Cel mai bun și mai sigur mijloc pentru acésta este: a-î
studia caracterul și a lucra conform acestuia.
Acea ce-î face lui plăcere, are să-ți facă și ție; împărta-
șesce-te de întristarea lui, fără însă a-î da să înțelegă de
întristarea ta. Decă 'l veî tracta astfel, trebuie să aibă
mațe tare pestrițe, ca să nu se convingă curênd, că îi
esci neapêrat necesară.

Păstređă-ți tot-déuna inelul de logodnă; el posede
o putere magică și te va ținea tot-déuna pe calea virtuții.
La vederea lui îți vor pieri tóte cugetele rele; ér în locul
lor vor apărea în tótă puterea lor acele cugete și simțē-
minte curate, care sunt plantate ca o schinteia divină în
pieptul omului. Privindu-l, îți aduci aminte de ocasiunea
când l'ai primit și de datorințele, ce le-ai luat asupra-ți
deodată cu el.

Probele și espressiunea simțemintelor tale casnice aü
să póte tot-déuna timbrul gingășiei și al buneii educațiunii.
Aibi și pentru esteriorul têu tótă îngrijirea, ce-ți permit
afacerile tale casnice, și precum oferî bărbatului têu prin
inima ta un cer serin și neturburat, așa să-î aréți și prin
esteriorul têu o infățișare amicală. După câte-va zile,
esaminézá-ți tóte faptele tale și cercetéză esact, decă ai
urmat după aceste învățaturî bazate pe esperință, séu
decă unele ți-au scăpat din vedere. Caută apoi a te cu-
răți de erorile comise și a urma cu zel mai mare și cu
iubire adevêrată fiă-care din preceptele indicate, pentru a
pune bază solidă la fericirea și liniscea bărbatului têu,
care ți-a dăruit inima și brațul têu și pentru a-ți asigura
fericirea și liniscea internă a ta propriă!

Caféua.

(Fine.)

Décă económa a găsit o cafea curată, trebuie să-și scia conserva și calitățile. Este economic și practic să cumpere cineva o cantitate mai mare de odată; caféua neprăjită capătă o aromă și un gust cu atât mai bun, cu cât stă mai mult. După fiă-care lună se va putea convinge económa, că gustul cafelei, este cu mult mai bun. Neguțătorii încă știu aséta, dar ținând marfa în magazine, dênșii ar perde, capitalul lor ar rămânea neroditor, cu tóte că o sortă rea de cafea capătă după 10—15 ani proprietățile soiurilor celor mai bune. Și bóbele de cafea trebuie să se cócă pentru a-și căpeta calitățile pe deplin; adevărata cafea arabică trebuie să stea trei ani în magazin pentru a-și căpeta deosebita ei aromă. În comerț, însă bóbele se vînd în genere până sunt încă prospete.

În comerț se mai află și extracte de cafea. Din acestea se póte prepara ușor și repede cafea gata. Mai bine este decă económa își prepară singură acest extract, că-cî atunci scie ce se află în el și îi vine mai eftin.

Acum venim la nisce preparate fără aromă și fără gust, care au însă pretenția de a înlocui minunatul product al Arabiei. Acestea sunt așa numitele surrogate de cafea. Ca în tóte, așa și aici s'au găsit industrialii puțin scrupuloși, cari speculéză cu consumătorii. Întrebuințarea cafelei fiind astăzi neapărată pentru cea mai mare parte a publicului, ómeni inventioși s'au gândit că e bine a esploata acéstă vênă bogată, care le va aduce bună-starea în casă. Până acum poporul nostru e scutit de acéstă pacoste, că-cî Românul nu prea scie ce e caféua, el dice că e bună pentru „domni.“ Dar se găsesc alții mulți, chiar din clasa mijlocie, cari cređend că fac economie se folosesc de acest preparat de multe ori stricacios și fără nici o asemănare cu caféua. E mai bine să nu guste cineva nici odată din „bêutura domnilor“, decăt să-și ia refugiú la productele industriei, cu etichete strălucitoare, dar în fond fără nici un merit.

Decând cu blocul continental am fost mai întâiu dăruiți cu renumita cafea de cicorie, care în curând se întroduse în tóte familiile burgeze. Afară de „venerabilele“ pachete de cicorie mai răsăriră și alte specii de „cafele“, cum e caféua economică, caféua de sănătate, caféua homeopatică. Ba ce e mai mult s'a anunțat cafea adevărată îmbunătățită prin delăturarea coffeinei, și alte nerozii de acestea. Preparate de felul acesta seú se vînd de sine stătătoare în pachete, seú servesc pentru a falsifica adevărata cafea. Astfel milióné de ómeni beú de mai multe ori pe di o ciorbă caldă din rădăcinii de cicorie, secară, orz, mazăre, cucuruz, urez, ghindă, migdale, castane, smochine și alte substanțe chiar stricaciose, care chiar pentru prețul lor de jos sunt încă prea scumpe. De aceea o económă care voesce să cruțe, nu trebuie să alerge nici odată după pachete de cicorie, ci mai bine să-și prepare ea singură surrogate din plante nutritóre, că-cî atunci scie cel puțin, ce bea: seú decă nu, să întrebuințeze mijlocul economic pe care l'au recomandat. când am vorbit despre prăjirea cafelei. Este lucru de mirare, cum de s'au apucat ómenii să înlocuiescă productul Arabiei cu rădăcina de cicorie, cea mai puțin acomodată pentru acest scop. Nu numai că acéstă substanță n'are nici gustul

plăcut, nici efectele escitátóre ale cafelei, ea este chiar stricaciosă sănătății, producend încuere, slăbind și roșind ochii, ba căsunând copiilor scrofule. Și cu tóte acestea praful de cicorie se vinde subt o mie de forme cu titlul provocător „cafea de sănătate.“

Singurele surrogate recomandabile sunt cele de bucate, cum e de orz, grêú, secară, cu gust bun, nutritóre, fără efect stricacios. După aceea vine ghinda prăjită, decă nu e prea arsă; acest surogat n'are gust rău, e nutritor, se mistuesce ușor, ajută chiar la mistuire și împedecă diarea. Așadară efectele lui sunt escelente cu deosebire pentru tineri. Celelalte surrogate seú sunt fără însușiri de recomandat, seú sunt stricaciose, așadară să se ferescă omul de ele, ca de duhul rău. Ca să dăm cetitorului o idee despre ceea ce prețuesc aceste producte ale șarlatanismului, îi vom spune că s'au găsit în surrogate: praf de pămênt, de țigle, de cărbuni de pétră, ect.

Acestea să ajungă pentru a face pe fiă-care băgător de samă asupra acestor falsificări, cu titluri pompoze, acoperite cu masca umanității, dar absolut condemnabile.

Precum am mai dis surgatele se amestecă și în caféua măcinată. Fiă-care va face dară bine să nu cumpere cafea măcinată, pentru a nu se espune să consume lucruri grețóse ba chiar stricaciose.

După ce am arêtat speciile de cafea cu falsificările lor, va fi bine să vorbim ceva despre efectul cafelei asupra organismului întreg și să vedem decă consumarea ei este folositoare seú stricaciosă. Acéstă este o cestiune fórte importantă, care trebuie să intereseze ómenimea întrégă, că-cî mai toți astăzi beú cafea, unii din lucș, alții din necesitate.

Considerând întrebuințarea atât de lătită a cafelei ar crede cineva că ea este un mijloc de nutremênt, și s'ar înșela fórte tare. Caféua conține fórte puține materii cu azot, și nici nu se scie decă se mistuesce; ea este mai mult o beutură de lucș, decăt un nutremênt. Caféua întărită sângele și-l pune în mișcare, iufesce pulsul, măresce căldura, întăresce evaporarea prin pele și prin respirare, escită nervii și activitatea creerilor — gonesce somnul. Este dară ușor de înțeles că asupra ómenilor flegmatici, mai bêtrâni, la care mistuirea, cursul sângelui etc. sunt mai lenóse, acéstă bêătură are o influință escitátóre, salutară, le favorizéză mistuirea bucatelor grase cu deosebire iritând nervii stomacului. Dar chiar acest efect escitátor este fórte des stricacios pentru ómeni tineri, tari, sângeroși, cu deosebire pentru o vieță sedentară. Este adevărat, că obiceiul face mult; omul se póte obiceiui și cu otrava. Cu tóte acestea o cafea tare strică, decă o bea omul prea des și în cantitate mare, că-cî după o activitate escitată, urméză o reacțiune contrară, o oboselă generală. Tremur, turburare în mistuire, sângerare, bătae de inimă, insomnie etc. sunt urmările ordinare ale acestui abus, urmări cu atât mai sigure, cu cât cineva este aplecat dinainte la aceste turburări.

Un efect nutritor are caféua cu lapte. Aci însă nutremêntul încă nu se ia din cafea, ci numai din lapte. Decă vom mai considera zaharul, care se află în acéstă bêătură mestecată, seú chiar sirupul, pânea cu unt prospêt, cum se întrebuințéză în unele locuri, seú colacul alb, ne

apropiăm de prețul unui $\frac{1}{2}$ kilogram de carne, care conține cel puțin de 20—30 de ori atâtea substanțe nutritive. Pentru dejuu este mult mai sănătos, mai nutritiv și mai economic laptele, supa, fructele, chiar o bucată de pâne, decât ori-câtă cafea, adeseori falsificată, sevă mestecată cu surogate. Dacă lucrătorii Englezi, Americanii și Holandezii, care beu foarte multă cafea, sunt tari și sănătoși, această provine din porțiunile sănătoase de carne puțin friptă, beefsteak, pe care le consumă ei de mai multe ori pe zi.

Un lucru bun are cafeaua, că a împuținat consumarea băuturilor spirituoase, a rachiului cu deosebire.

În cazuri de otrăvire prin materii narcotice, amețitoare, cum e opium și alte, o cafea neagră tare este un antidot.

Din acestea se poate vedea, că această neapărată băutură n'are destule însușiri pentru a merita o consumare prea mare. Efectele ei nutritive fiind nule, clasa săracă nu trebuie să alerge nici odată la acest nutremânt, ci mai bine să mănânce pâne goală. Cei care o beu din lăcș, sevă pentru proprietățile ei escitătoare, reînviătoare, să nu o fêrbă, pentru că atunci își perde aroma, ci să o opărescă cu apă ferbinte și fără surogate. Să nu imite însă nimenea pe Voltaire, care consuma vre-o 24 de tase pe zi din acest „poison lent“, cum o numia el. Abuzul strică în tôte, așa și aici. Și dacă acest rău mic în sine se adaugă la altele nenumărate, la care se espune omul de bună voe, este lucru natural, că efectul colectiv va fi o destrămăre a sănătății.

J. P.

Ciobănelul transilvan.

Un fact curios și caracteristic în viața Românului transilvan este predilecțiunea lui de a-și alege locuința în munții pitoresci ai patriei sale, în pădurile misterioase, care păstrează tradițiunile voiniciei strămoșilor, în văile încântătoare, unde melancolia înăscută și ore-care simț poetic îl împing. Sevă poate persecutările seculare, robia crudă, incursiunile succesive ale popórelor barbare, au împins pe această rasă de elită, dar prea slabă pentru a rezista, în munți, unde-și afla scăpărea și o siguranță relativă. Istoria Românului transilvan nu este, decât o seriă lungă de suferințe crâncene, de dureri înăbușite, care însă izbucneau câte-odată, când cupa se umplea până la margini. De aceea în poesia Românului transilvan caracterul elegiac jăcă un rol însemnat. Câte lacrimi de sânge nu au adăpat acest pământ clasic, unde străinii au copleșit, cu hordele lor număroase, elementul indigen compus mai mult din plugari.

De sigur Românul, neputând rezista acestui torent barbar a găsit cu cale să ocupe munții, și am putea dice că Transilvania e împresurată de un cerc român, fără a socoti pe aceia cari în decursul timpurilor s'au scoborit în câmpie pentru a se ocupa cu agricultura.

Este lucru natural, că în munți economia vitelor a trebuit să devină ocupațiunea Românului. Și trebuie să o mărturisim această meserie se potrivește foarte mult cu predispoziția Românului la contemplațiune. A sta culcat pe un pat de flori, cu capul pe mușinoi, și a cânta o doină doiniță din fluerul fermecat este idealul unei vieți liniștite, fără lucru, fără necazuri, idealul fericirii cu un cuvânt. Câte idei poetice, nu trebuie să trecă prin creierii aceluia ciobănaș nepăsător, a cărui viață e asigurată prin turma lui, a cărui trebuințe sunt restrânse la cea mai mică măsură, că-că

. . . n'are nici cămașă pe densusul omul, care
În lume-î fericit.

Dar vântul începe să sufle mai rece, frunzele pălesc și cad, vârtejul le duce departe, departe. Și vântul suflă tot mai rece, și fulgi de zăpadă flutură în aer, pământul îmbracă vestmântul ghețos al ernei. Acum ciobănașul se îmboldorește în săricuță, căciula e țapănă și caldă, vie viforul, puțin îi pasă. Acestă rasă suferă cu răbdare frigul și căldura; dacă fluerul e la brâu, piei nălucă și cruce-ajută. Am voi să vedem însă pe acei ce invidiază véra, când cerul e senin, și aerul cald, pe ciobănelul fericit, am voi să-î vedem în mijlocul crivățului. Ah! tôte în lume își au partea bună și partea rea. Cu tôte acestea de sigur ciobănelul nu invidiază pe nimeni, cariera lui îi place și mai bine ar voi să móră decât să o părăsescă.

Dacă nu mă credeți întrebați pe prietinel nostru de pe pag. 457. Fața lui sănătósă, ochiul fericit, posa nepăsătoare tôte vă vor răspunde că el a fost născut pentru cariera lui. Dacă Pați întreba de unde este, v'ar răspunde: Seliște (în Transilvania lângă Sibiiu) este patria mea și nu o-aș schimba pentru tótă lumea. Și ar avea drept. De ce să-și părăsescă délurile lui pitoresci, dumbrăvile înflorite, comóra de frumseți bărbătesci și femeiesci, care este un caracter al tuturor părților locuite de păstori. De sigur acea viață liniștită în aerul curat al munților, mulțămirea cu starea lor socială, influintază ca acești locuitori ai munților să se deosebescă prin eleganța și vigórea formelor, prin frumsețea trăsurilor și nobilimea rasei.

Vedând cine-va acele locuri încântătoare, deosebita frumsețe a locuitorilor și fericirea pacinică a vieții lor, ar fi induplecat să dice imitând pe Alecsandru cel mare: „dăcă n'aș fi altceva, aș vrea să fiu ciobănaș!“

Tiara lui Leo al XIII.

În zilele trecute, s'a deschis o subscripțiune de către clerul Franciei cu scopul de a oferi Papei, spre amintirea venirii séle la tron, tiara pontificală care este însemnul înaltelor séle funcțiuni. Piu IX., predecesorul sevă, purtă pe rând tiara napoleoniană ce i fusese dată de Napoleon I, lui Piu VII., și aceia pe care Regina Isabela făcu să se fabrice pentru el în 1855, numită tiara isabelică. Acestă tiară valoréză 300,000 franci și cântărește

trei livre. Ea are 19 pietre prețioase. Pentru ceremoniele mai puțin solemne, Piu IX., purta o a treia tiară imitată ce făcuse să i se fabrice.

Tiara papală este ca și coróna suveranilor împodobită cu pietre prețioase. Ori cât de bogată ar fi însă această tiară, ea e departe de a egala în splendóre pe acelea cari, în număr de deșce, au fost posedate la Vatican.

Numărul acestor tiare crescuse succesiv dela Papa

Bonifaciu VIII., și fiă-care tiară o întrecea pe cea precedentă în bogăția de formă și ornamente.

Aceste tiare erau un adevărat tezaur pentru curtea romană, care înstreină de mai multe-ori bijuteriile cu care era împodobită pentru a și plăti datoriile. Sub Piu VII., la începutul secolului acestuia, nu mai rămăsese nimic din aceste bijuterii. Ba încă, cea-ce se va crede greu, singura tiară papală ce mai rămăsese la Vatican era de carton. Ornamentele erau de sticlărie, afară de cel principal de care vom vorbi mai jos. După concordat, pe la 1801, Napoleon făcu prezent lui Piu VII., o tiară nouă. Monarhul voi să facă un prezent demn de el și de suveranul pontifice, dela care obținuse totul.

Tiara napoleoniană, care e cea de azi, fu prețuită 200,000 franci. Ță descrierea ei:

Capela sa e formată din 8 rubine, din 24 mărgăritare și din un smaragd. Crucea se compune din 12 brilante; queues se compune din rubine și mărgăritare. Două cordone de aur o mențin pe capul papei care de altminterea nu o poartă mai de loc.

Acastă tiară fu ascunsă cu grijă la 1848 și reapăru la Vatican după intrarea armatei franceze în Roma la 1849. Diamantul principal al tiarei papale, de care a fost vorba, are o origină din cele mai curioase. Narațiunea peripețiilor acestui prețios obiect este foarte interesantă: ță-o:

Trebue să ne suim până la domnia lui Carol Cutezătorul, ducele Burgundic. Se scie că acestui principe îi plăcea să facă fanfaronadă cu bogățiile seale, și nimeni nu poseda în mijlocul secolului XV atătea valori ca el. El avea obiceiul, când mergea la război, să fiă însoțit de tot serviciul său de argint, de aur, de pietre și diamante. Fiind învins de Elvețiani, în teribila bătăe dela Granson, el fugi părăsind tesauerele seale pe câmpul de bătăe și între aceste tesauere și trei diamante admirabile.

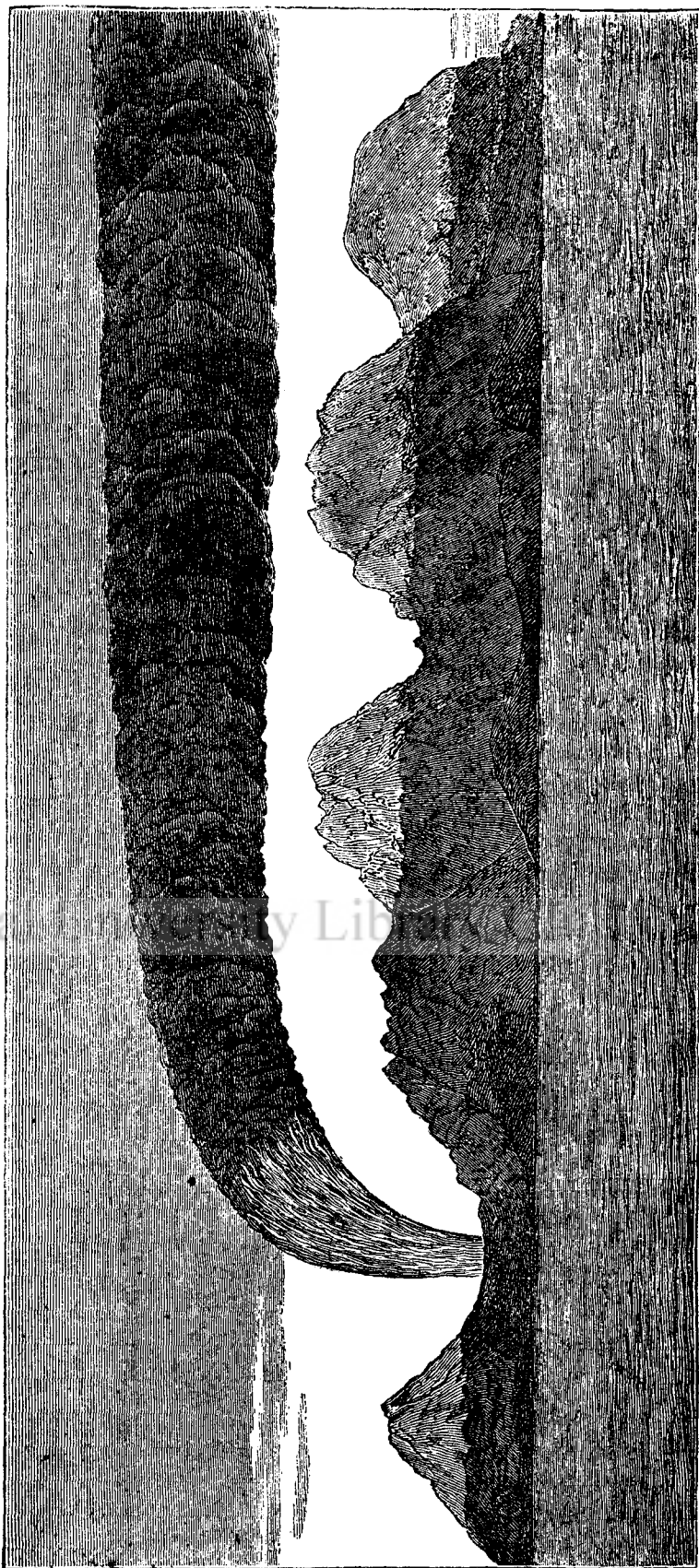
Primul din aceste diamante fu descoperit de un soldat sub o trăsură; acesta era cel mai mare și cel mai prețios. El împodobise coróna Marelui Mongol și fusese cumpărat dela monarhul oriental de cătră ducele de Burgundia.

Soldatul care descoperise diamantul îl aruncă mai întâiu jos, creșând că era o sticlă, mai pe urmă însă se gândi, luă pétra și o vându unui preot sêrac pentru un franc. Preotul, care de sigur nu cunoscea mai bine decât soldatul valoarea acestui obiect, o vându pe trei franci unui locuitor din Berna.

Acesta mai deștept o vându pe 5000 galbeni. Revându pe 6000, apoi pe 14,000 de ducele de Milan, Ludovic cel mare, acest giuvaer fu în fine cumpărat de Papa Iulie II., cu 20,000 galbeni (secol. XVI.) Acesta e diamantul care împodobește azi tiara pontificală. Mărimea sa e ca a unei nucșore.

Una din celelalte două pietre după ce a trecut din mână în mână și a suferit prețurile cele mai umi-

litore, fu cumpărată pentru coróna Austriei, al cărei ornament cel mai prețios este ea. Valoarea sa este de aproape trei milioane franci.

Erupțiunea vulcanului Hecla în Islanda, la 24 Martiu 1878. (Pag. 464.)

Cea de a treia nu este alta decât aceia care a aparținut coróniei Franceiei după Ludovic XIV., și care sub restaurațiune fu vându de ducesa de Berry familiei Denidoff.

(Telegraful.)

Erupțiunea vulcanului Hecla în Islanda la 24 Martiu 1878.

Pentru cel ce nu a avut ocaziune să vedă un vulcan în timpul izbucnirii sale, natura nu s'a arătat încă în toată puterea și mărirea ei. Munții vomitori de foc sunt unul din cele mai extraordinare miracole de pe pământ. Sublim nu putem numi acest fenomen; dar î-l putem și trebuie să-l numim grandios și înfiorător tot-odată. Este înfricoșat și îngrozitor a ceti numai descrierea acestui fenomen, dar încă a-l vedea!

Stă să ne înghețe sângele numai când auzim câtă grăză și stricăciune produce un cutremur; dar încă când auzim, că o singură izbucnire a unui vulcan, cum e Vesuvul a putut să acopere 2 cetăți, ca Pompei și Herculenum. Cât vor fi de îngrijați și de nelinisciți Neapolitani și în timpul de față, când Vesuvul arată semne de o nouă erupere! Dar apoi cine ar putea să-și facă o idee despre fiorii, ce vor fi cuprins pe cei dela pôlele muntelui Hecla, din Islanda, cu ocaziunea erupțiunii lui la 24 Martiu a. c. (veți ilustrațiunea pe pag. 463.)

Credem că nu va fi de prisos a da câte-va notițe despre cauzele acestor fenomene.

Cea mai veche teoriă este concepțiunea poetică a lui Pindar, după care gigantele Typhon (tei fon = vântul turbat) a fost aruncat de zeii învingători din înălțimea cerului în fundul pământului și acoperit cu muntele Etna. Acest Typhon produce izbucnirile focului prin gemetele sele pline de mânie.

Miturile posterioare transpuseră în Vulcani făurișcea lui Vulcanus, zeul focului.

Dela mijlocul secolului trecut până astăzi au atras vulcanii mai mult atențiunea naturalistilor, cari au propus o sumă de teorii pentru esplicarea lor. La un rezultat sigur nu s'a ajuns încă până astăzi; cu toate acestea teoria propusă de Humboldt și de Darwin și-a câștigat o recunoșcere aprôpe generală. După această teorie Vulcanii prin craterele lor nu sunt alta, decât nisce căi de comunicare între periferia globului terestru și între o parte din interiorul globului, o parte, care se află în stare de topitură fierbinte; ér lava nu este alt-ceva decât topitură aruncată afară din centrul globului.

V a r i e t ă ț i.

Cum Nigriții din insulele Filipine își scriu analele. Ei nu și le scriu nici prin litere, nici prin hieroglife, dar le însamnă prin cordone atârinate la brâuul regelui lor. Cordonul consacrat la cronologiă e negru, și poartă atâtea noduri, câți ani au trecut dela evenimentul consacra: prin analele lor. Însé fiind-că Nigriții nu știu a numera, decât până la zece, de aceea decă vreți să însemne mai departe, fac un dublu nod, și acesta însamnă zece; apoi érași încep a face noduri simple, până la două-zeci; un călător au văzut în insula Midanao pe un șef nigrit, care purta 58 noduri duple, și 6 noduri simple, adecă anul 586 dela venirea străinilor în insulă.

Album interesant. Se anunță că faimosul album allui Goethe care forma cea mai prețioasă colecție de autografe cunoscute, și care dispăruse după mórtea poetului, a fost regăsit neatins în biblioteca unui amator austriac mort de curând. Acest album compus din 1800 pagine aprôpe, conținea peste 3500 semnături ale savanților, scriitorilor, femeilor celebre, ómenilor de stat, ale principilor domnitori, cari toți înscrieseră o cugetare. El fusese dat lui Goethe de cătră un baron de Barkana, personagiú original, jumătate europén, jumătate asiatic, care fu amestecat în cea mai mare parte a intrigilor curțiilor germane.

(Român. lib.)

Fenomen curios. Un fapt curios ne spune „Le courier de l'Europe“ că se petrece lângă Vernon în Franția. Acun cincî s'au șese ani, a cădút trăsnetul într'o live de plantată cu cireși și cócăze; el făcu o gaură fórte adâncă, a cărei deschidetură nu era mai largă de 10 centimetri. În urmă, toate plantele periră de prin prejur; cêrcul de distrucțiune se întinde pe fiă-care an: el are așî un diametru de 7 metri, și a atins un cireș bérân de 12 ani, care móre ca și ceilalți. Care e cauza acestui réu, și cum s'ar putea opri: Étă două cestiuni grave. Cauza réului este evident lovirea de trăsnet. Cum se face însé, că acțiunea sa réu-făcătoare continuă și câștigă teren: Fluidul electric, care carbonizéză tot în trecerea sa, n'o fi aprins el sub pământ un foc calm, s'au n'o fi provocat un fel de esplosiune spontană de fulguriți? Aceste cestiuni se vor discuta în curând de academia franceză.

(Telegraful.)

Plóiă de cenușă. Aceste ploii sunt cele mai periculóse, că-cî ele aduc nenorocii fórte mari. Din o astfel de plóiă s'a acoperit orașele Stabia, Herculenum și Pompei. Ele provin din materiile în stare de praf ce arunc Vulcanii când izbucnesc.

Plóiă de animale. După ploii, adesea ori s'au găsit diferite animale mici, precum brósce, pesci, omiđi, diferiți gândaci, cum și la noi în véra anului 1872 o invasiune de mici insecte făcuse pre toți să

dică că au ploat gândaci. Mult timp s'a cređut că în adevér acele insecte cad cu plóiă, dar ele nu sunt decât animale ce vântul le a ridicat și pre care plóiă le a luat în curent séu cari din cauza umidității au eșit din ascunđetoriile lor. D-nul Kaemtz, în tratatul séu de metheorologie, după care reproducem toate aceste fenomene, ca să ni le esplice íea următórea frasă ce a glis'o un mare naturalist cătră un altul care 'i povestea, că vedúse ploând animale: „fiind că îmi spu cred, dar decă eu însumi așî fi văđut nu așî fi cređut.“ (Fem. rom.)

Un muzeú în Constantinopol. Acest muzeú nu va fi de tablouri, — că-cî musulmanii nu admit tablourile sub formă de reproducțiune, ci numai ca decorațiuni, — ci de antichități. Originea sa este acésta: Un vechiú general turc, Tachi-Ahmed-Pașa, adunase mai de mult nisce vase, pietre morméntale, pietre cu înscripții, și alte obiecte prețiose, și le-au depus într'o aripă a arsenalului. Acuma, în 1875 Arifi-Pașa, aduse din Franția gustul pentru lucrurile frumoșe, și fiind numit ministru al înscripțiunii în Turcia, restaură din temeiú kioscul lui Mohamed II., numit Cimli-kiosc. În acesta se va instala începutul muzeului de antichități.

(Timp.)

Esposițiunea din Londra la 1879. Estragem următórele din cronica Revistei Sciifiice: Împrejurările fortuite prin care a trecut și trece țera nu ne-a permis să luăm parte la Esposițiunea universală din Paris. Francezii vor înțelege absința noastră și nu o vor atribui de cât stării de rebel. Am fi ținut mult să luăm parte la acésta mărétă Esposițiune și acésta cu atât mai mult că astăzi nu mai era să întempinăm acele șicane nemernice ca acele din 1867 când Turcia stăruia ca să figurăm sub firma sa. Mulțamit spiritului de dreptate al guvernului francez, țera a figurat, după cum avea dreptul, ca independentă. Decă însé nu luăm parte la Paris putem lua parte la Londra în 1879. În adevér, se pregătește pentru 1879 o noué esposițiune agricolă internațională la Londra. O comisiune specială se ocupă cu alegerea locului. Hyde-Park se părea locul cel mai apropiat pentru acest sférșit; însé ducele de Cambridge, supra-intendentul aceluí parc, n'a acordat cererea ce i s'a făcut. Noi avem daraveri comerciale cu Anglia cu care trebuie să le sporim, acésta fiind interesul nostru. De acéa ne facem o datorią a trage de acum băgarea de sémă a guvernului român asupra participării noastre la Esposiția din 1879. Decă n'a primit nici o informațiune să ia măsurii pentru a pregăti acésta esposițiune. De óre-ce este vorba numai de agricultură suntem ori-cum în elementul nostru și de acéa nu trebuie să lăsăm ocaziunea să ne scape. Dar, încă odată, să nu pierdem timpul. Cu acésta ocaziune s'ar putea face și o descriere agricolă a României, plină de date cari au mare interes mai cu sémă pentru englezi.